

มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์สำหรับการส่งเสริมธุรกิจ
ในสถานที่เพาะพันธุ์แมว

LEGAL MEASURES TO PROTECT ANIMAL WELFARE FOR PROMOTING
CAT BREEDING BUSINESSES

อรรรยา งามสง่า¹ , และ นิสิต อินทมาน

Onwanya Ngamsanga¹ , and Nisit Intamano

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

Sripatham University

E-Mail: onwanya.nga@spumail.net¹ , nisit.in@spu.ac.th²

Received 14 March 2024; Revised 21 March 2025; Accepted 30 April 2025.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อวิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์สำหรับการส่งเสริมสัตว์เลี้ยงประเภทแมว 2) เพื่อเปรียบเทียบปัญหามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมสถานประกอบธุรกิจสัตว์เลี้ยงและหลักการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสถานประกอบกิจการสัตว์เลี้ยงกรณีศึกษาประเภทแมวตามกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ 3) เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่มาตรการทางกฎหมายการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์สำหรับการส่งเสริมธุรกิจเพาะพันธุ์แมว การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาในรูปแบบวิจัยเชิงเอกสาร จากหนังสือ ตำรา บทความทางวิชา การรายงานวิจัย เอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง และ สื่ออิเล็กทรอนิกส์แบบทฤษฎี และ แบบปฐมนิเทศ

ผลการวิจัยพบว่า 1) วิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์สำหรับการส่งเสริมสัตว์เลี้ยง ประเภทแมว พบว่า มาตรการทางกฎหมายมีขอบเขตการบังคับใช้ และเนื้อหาบทบัญญัติข้อกำหนดที่ไม่มีความชัดเจน เนื้อหาข้อหาที่ยังไม่ครอบคลุมคุ้มครองสวัสดิภาพแมวในทุกด้านอย่างจำเพาะ และยังมีบทกำหนดโทษที่ยังไม่เป็นไปตามระดับความรุนแรงในการกระทำผิดต่อสัตว์เลี้ยงประเภทแมวโดยชัดเจนเจาะจง ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุ้มครองและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ทำให้สัตว์เลี้ยงโดยเฉพาะประเภทแมวยังได้รับความคุ้มครองที่ไม่ครอบคลุมในหลาย ๆ ด้าน และเกิดการใช้มาตรการทางกฎหมายที่ไม่ชัดเจน สับสนและไม่เป็นไปตามบรรทัดฐานในทิศทางเดียวกัน 2) เปรียบเทียบปัญหามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมสถานประกอบธุรกิจสัตว์เลี้ยงและหลักการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสถานประกอบกิจการสัตว์เลี้ยงกรณีศึกษาประเภทแมวตามกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ พบว่า ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศสหราชอาณาจักรมีกฎหมายบังคับใช้ไว้โดยเฉพาะในการกำหนดหลักเกณฑ์การนำเข้า-ส่งออกและการเพาะพันธุ์การขออนุญาตสถานประกอบกิจการเพาะพันธุ์เลี้ยงไว้โดยเฉพาะ แต่ประเทศญี่ปุ่นและประเทศไทยไม่มีกฎหมายบังคับใช้ไว้ ส่วนการกำหนดระยะเวลาให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานประกอบกิจการเพาะพันธุ์สัตว์เลี้ยงประเทศ สหราชอาณาจักร ประเทศญี่ปุ่นและประเทศไทยไม่มีกฎหมายให้อำนาจยกเว้นประเทศสหรัฐอเมริกาที่กฎหมายให้เจ้าหน้าที่กำหนดระยะเวลาได้ และการให้อำนาจเจ้าหน้าที่ในการตรวจค้นสถานประกอบกิจการเพาะพันธุ์สัตว์เลี้ยงทั้ง 4 ประเทศ มีกฎหมายให้อำนาจเจ้าหน้าที่ในการตรวจค้นสถานประกอบกิจการเพาะพันธุ์สัตว์เลี้ยง ทั้งนี้การกำหนดบทลงโทษจำคุกหรือปรับจากการฝ่าฝืนกฎหมายการ

จัดสวัสดิภาพสัตว์เลี้ยงนั้นทั้ง 4 ประเทศ มีกฎหมายกำหนดโทษจำคุกและปรับไว้ด้วย 3) แนวทางในการแก้ไข ปัญหาที่มาตรการทางกฎหมายการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์สำหรับส่งเสริมธุรกิจเพาะพันธุ์แมว พบว่า ควรที่จะ มีการแก้ไขขอบเขตในการบังคับใช้มาตรการทางกฎหมาย และเนื้อหาของบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ให้มี รายละเอียดที่ชัดเจนและครอบคลุมสวัสดิภาพสัตว์เลี้ยงประเภทแมวในทุกด้าน ตั้งแต่การนำเข้า การจัดสวัสดิ ภาพและการเลี้ยงดู รวมถึงการข้อกำหนดการเพาะพันธุ์แมว เพื่อให้เป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติในทิศทาง เดียวกันและสอดคล้องกัน และให้แก้ไขบทกำหนดโทษให้ยืดหยุ่นต่อระดับความรุนแรงในการกระทำความผิด เพื่อให้สวัสดิภาพของแมวได้รับการคุ้มครองอย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: มาตรการทางกฎหมาย , การคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์ , เพาะพันธุ์แมว

Abstract

This research aims to 1) analyze legal measures on animal welfare protection for promoting cats, 2) compare the problems of legal measures on the control of pet business establishments and the principles of practice of agencies related to pet business establishments, a case study of cats under Thai law and foreign law, and 3) find ways to solve the problems of legal measures on animal welfare protection for promoting cat breeding business. This research is a documentary research study from books, textbooks, academic articles, research reports, related academic documents, and related electronic media in the form of secondary data and primary data.

The research results found that: 1) Analysis of legal measures on animal welfare protection for the promotion of pets, cat type, found that legal measures have unclear scope of enforcement and content of provisions and regulations. The content of the regulations does not cover all aspects of cat welfare specifically. There are also penalties that do not clearly and specifically correspond to the severity of the offense against pets, cat type, which affects the protection and provision of animal welfare. As a result, pets, especially cats, still do not receive comprehensive protection in many aspects. There is also the use of unclear, confusing and non-standard legal measures. 2) To compare the problems of legal measures on the control of pet business establishments and the principles of practice of agencies related to pet business establishments, a case study of cats, according to Thai law and foreign law. It was found that under the Labor Protection Act B.E. 2541, there is still no comprehensive child labor protection law. Thai law does not have a specific child labor protection law in the entertainment industry. In addition, the powers and duties of responsible agencies and other existing legal measures are not sufficient to protect children who are exploited in the entertainment industry. 3) Guidelines for resolving The problem of legal measures for animal welfare protection to promote cat breeding business found that the scope of enforcement of legal measures and the content of related legal provisions should be revised to have clear details and cover all aspects of cat welfare, from importation, welfare arrangement and care, including regulations for cat breeding, to be a standard for practice in the same direction and consistent, and the penalty provision should

be revised to be flexible according to the severity of the offense, so that the welfare of cats is protected effectively.

Keywords: Legal measures, animal welfare protection, cat breeding

บทนำ

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างครอบครัวจากรูปแบบใหญ่ไปสู่รูปแบบเดี่ยวหรือขนาดเล็ก ส่งผลให้พฤติกรรมเลี้ยงสัตว์เลี้ยงในประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้สัตว์เลี้ยงได้รับการยอมรับในฐานะสมาชิกครอบครัวมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้เกิดการเติบโตของตลาดธุรกิจสัตว์เลี้ยงอย่างมีนัยสำคัญ

ดังนั้นการเลี้ยงสัตว์จึงเป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่น่าสนใจ ในการช่วยคลายเหงา ลดความเครียด ความน่ารำคาญเอ็นดูของสัตว์เลี้ยงจึงส่งผลให้เจ้าของให้ความรักและดูแลเอาใจใส่เสมือนสมาชิกในครอบครัว เมื่อมีจำนวนสัตว์เลี้ยงในประเทศไทยมากขึ้น จึงส่งผลต่อธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสัตว์เลี้ยง โดยเฉพาะธุรกิจสัตว์เลี้ยง โดยภาพรวมของธุรกิจสัตว์เลี้ยงในตั้งแต่ปี 2560 เฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 จากปีที่ผ่านมา มีมูลค่าอยู่ที่ 2.93 หมื่นล้านบาท จากการเติบโตของทาสแมวที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปี ธุรกิจต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับแมวจึงเป็นธุรกิจหนึ่งที่ช่วยผลักดันตลาดสัตว์เลี้ยงให้เติบโตขึ้นอย่างน่าสนใจโดยในปี 2561 ตลาดสัตว์เลี้ยงประเภทแมวมีมูลค่า 32,230 ล้านบาท, ปี 2562 มีมูลค่า 35,455 ล้านบาทปี 2563 มูลค่า 39,000 ล้านบาทและ, ปี 2564 มูลค่า 41,800 ล้านบาท

ปัจจุบันสัตว์เลี้ยงชนิดแมวได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย ส่งผลให้ธุรกิจการจำหน่ายแมวขยายตัวอย่างรวดเร็ว ผู้ประกอบการหลายรายมุ่งเน้นผลกำไรเป็นหลัก ทำให้ขาดความใส่ใจในสวัสดิภาพและสุขภาพของแมวก่อนการจำหน่าย ส่งผลให้แมวที่จำหน่ายไปมักมีสุขภาพสุขภาพ เช่น การติดเชื้อ หรือความผิดปกติทางพันธุกรรมอันเนื่องมาจากการเพาะพันธุ์ที่ไม่เหมาะสม

ปัญหาที่พบเป็นประจำคือ ผู้บริโภคที่ซื้อแมวไปแล้ว พบว่าแมวมีโรคภัยไข้เจ็บหรือความผิดปกติ แต่ไม่สามารถเรียกร้องความรับผิดชอบจากผู้ขายได้ เนื่องจากผู้ขายมักอ้างว่าสัตว์เลี้ยงดังกล่าวเกิดอาการเจ็บป่วยหลังจากการซื้อขายไปแล้ว และเป็นผลมาจากการดูแลที่ไม่เหมาะสมของผู้ซื้อ อย่างไรก็ตามแม้ว่าปัจจุบันจะมีแนวโน้มในการเลี้ยงสัตว์มากขึ้น อุตสาหกรรมเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงเติบโตอย่างรวดเร็ว สังคมเริ่มให้ความสนใจกับความเป็นอยู่ของสัตว์เลี้ยงมากขึ้น ไม่ใช่แค่มองสัตว์เหล่านั้นเป็นเพียงสิ่งของหรือทรัพย์สินที่นำมาใช้ประโยชน์เพียงอย่างเดียวอีกต่อไป เนื่องจากการตระหนักว่าสัตว์เลี้ยงอย่างแมวเหล่านั้นล้วนมีความรู้สึกนึกคิดไม่ต่างกับมนุษย์ ที่มีความรู้สึกนึกคิด มีความทุกข์ และความเศร้า มีความรักความผูกพัน ต้องการที่อยู่อาศัยหลับนอน สามารถเจ็บป่วยได้ และตายเป็นและด้วยความตระหนักรู้เหล่านี้จึงได้มีการบัญญัติกฎหมายหรือพระราชบัญญัติหรือข้อบังคับต่างๆหรือหลักการสวัสดิภาพสัตว์เลี้ยงขึ้นมา เพื่อกำหนดมาตรฐานหรือเกณฑ์สำหรับสัตว์เลี้ยง ไม่ว่าจะเป็นสัตว์เลี้ยงไว้สำหรับใช้แรงงาน ใช้เป็นอาหาร ใช้เป็นสัตว์เลี้ยงเพื่อความเพลิดเพลินหรือแม้แต่เลี้ยงเพื่อเพาะพันธุ์จำหน่ายในทางธุรกิจก็ตาม แต่กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและควบคุมในเรื่องของการประกอบธุรกิจสัตว์เลี้ยงก็ยังไม่มีความชัดเจนยังขาดกฎหมายที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและคุ้มครองอุตสาหกรรมเลี้ยงสัตว์ ไม่ว่าจะเป็นการนำเข้าพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ที่ไม่ได้มาตรฐาน ไม่มีมาตรการในการคุ้มครองการเพาะพันธุ์รวมถึงไม่มีการจัดสวัสดิการสัตว์เลี้ยงที่เหมาะสม และยังมีปัญหาอีกหลายประการที่ยังไม่ชัดเจนและไม่ครอบคลุมเพียงพอที่จะใช้บังคับเพื่อให้ความคุ้มครองผู้ซื้อสัตว์เลี้ยงได้อย่างแท้จริง โดยแยกปัญหาที่สำคัญได้ดังต่อไปนี้ 1. ปัญหาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการ

คุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์และการตรวจสอบการนำเข้าพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์แมว 2. ปัญหาทบัญญัติมาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์ในข้อกำหนดการเลี้ยงการเพาะพันธุ์แมวที่เหมาะสม

จากประเด็นปัญหาที่กล่าวข้างต้น ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษามาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์สำหรับการส่งเสริมธุรกิจในพื้นที่เพาะพันธุ์แมว เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาเป็นข้อมูลในการเสนอแนะมาตรการทางกฎหมายที่สามารถคุ้มครองผู้ซื้อสัตว์เลี้ยงประเภทแมวที่มีความชัดเจนครอบคลุมเป็นรูปธรรมเพื่อให้เกิดการคุ้มครองผู้ซื้อได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อวิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์สำหรับการส่งเสริมสัตว์เลี้ยงประเภทแมว
- 2) เพื่อเปรียบเทียบปัญหามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมสถานประกอบธุรกิจสัตว์เลี้ยงและหลักการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสถานประกอบกิจการสัตว์เลี้ยงกรณีศึกษาประเภทแมวตามกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ
- 3) เพื่อหาแนวทางในการแก้ไข ปัญหาที่มาตรการทางกฎหมายการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์สำหรับการส่งเสริมธุรกิจเพาะพันธุ์แมว

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่อง มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์สำหรับการส่งเสริมธุรกิจในพื้นที่เพาะพันธุ์แมว มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์สำหรับการส่งเสริมสัตว์เลี้ยงประเภทแมว เพื่อเปรียบเทียบปัญหามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมสถานประกอบธุรกิจสัตว์เลี้ยงและหลักการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสถานประกอบกิจการสัตว์เลี้ยงกรณีศึกษาประเภทแมวตามกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ และ เพื่อหาแนวทางในการแก้ไข ปัญหาที่มาตรการทางกฎหมายการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์สำหรับการส่งเสริมธุรกิจเพาะพันธุ์แมว ดังนี้

1. แนวคิด ทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์เลี้ยงประเภทแมว
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักการของสิทธิและเสรีภาพของมนุษย์ เปรียบเทียบกับสิทธิและเสรีภาพของสัตว์เลี้ยง
3. ทฤษฎีเกี่ยวกับสวัสดิภาพสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์
4. ทฤษฎีเกี่ยวกับเกี่ยวกับมาตรการการคุ้มครองผู้บริโภค
5. ทฤษฎีเกี่ยวกับเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายในการนำเข้า สวัสดิภาพการเลี้ยงดู และการเพาะพันธุ์สัตว์เลี้ยงประเภทแมวของไทยกับต่างประเทศ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ระเบียบวิธีวิจัย/วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงเอกสาร จากหนังสือ ตำรา บทความทางวิชา การรายงานวิจัย เอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง และ สื่ออิเล็กทรอนิกส์แบบทุติยภูมิ (secondary data) และ แบบปฐมภูมิ (primary data) โดยใช้วิธีการดังนี้

1. การศึกษาในเชิงเอกสาร (Documentary Study) ทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูล จากเอกสาร และมาตรการทางกฎหมายในการนำเข้า สวัสดิภาพการเลี้ยงดูและการเพาะพันธุ์สัตว์เลี้ยงประเภแมวของไทย กับต่างประเทศ

2. การศึกษาวิเคราะห์ แนวคิด รูปแบบการจัดการและแนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์ การประยุกต์ใช้องค์ความรู้ และกระบวนการบริหารจัดการเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์ เลี้ยงประเภแมว สิทธิและเสรีภาพของมนุษย์ สวัสดิภาพสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ มาตรการ การคุ้มครองผู้บริโภคและ มาตรการทางกฎหมายในการนำเข้า สวัสดิภาพการเลี้ยงดู และการเพาะพันธุ์สัตว์ เลี้ยงประเภแมวของไทยกับต่างประเทศที่เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัย

3. สรุปและนำเสนอผลการศึกษาที่ได้ทั้งจากการศึกษาในเชิงเอกสาร โดยนำมาวิเคราะห์ตาม ประเด็นที่สำคัญ คือ แนวคิด หลักการ ความเป็นมา ทั้งนี้เน้นการนำผลการศึกษาวิจัยมาเผยแพร่ให้และผู้ที่มี ส่วนเกี่ยวข้องของในระดับประเทศได้รับทราบ

ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้ใช้การวิจัยเชิงเอกสารในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแนวทางในการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้นด้วยตนเองจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์เอกสารงานวิจัย แนวคิดเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายใน การคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์ เลี้ยงประเภแมว สิทธิและเสรีภาพของมนุษย์ สวัสดิภาพสัตว์และการจัดสวัสดิ ภาพสัตว์ มาตรการการคุ้มครองผู้บริโภคและ มาตรการทางกฎหมายในการนำเข้า สวัสดิภาพการเลี้ยงดู และ การเพาะพันธุ์สัตว์เลี้ยงประเภแมวของไทยกับต่างประเทศที่เกี่ยวข้องมาทำการวิเคราะห์แบบบรรยาย

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 วิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์สำหรับการส่งเสริม สัตว์เลี้ยงประเภแมว พบว่า

สถานะของสัตว์ในความรับรู้ของมนุษย์มีการพัฒนาตลอดมา จากที่สัตว์เป็นทรัพย์สินของมนุษย์หรือ เป็นทรัพยากรธรรมชาติก็ได้รับการพัฒนาโดยยอมรับในความเป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้สึกรับรู้ถึงความเจ็บปวดได้ มีจิตใจ มีความสามารถในการรับรู้ความสุข ความทุกข์ และความต้องการตามธรรมชาติเช่นเดียวกันกับมนุษย์ ทั่วโลก แม้ว่าสถานะในการกฎหมาย สัตว์บางส่วนอาจถือเป็นทรัพย์สิน ซึ่งมนุษย์อาจหาประโยชน์จากสัตว์ใน กรณีย่างๆ แต่การใช้ประโยชน์จากสัตว์ดังกล่าว จะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของจริยธรรม ดังนั้นแนวคิดที่เกี่ยวกับ ความคุ้มครองสัตว์จึงเกิดขึ้น แม้ว่าจะยังไม่มีข้อตกลงระดับนานาชาติหรือระหว่างประเทศเกี่ยวกับการจัดสวัสดิ ภาพสัตว์ หรือ สิทธิของสัตว์อย่างเป็นทางการก็ตาม แต่ก็มี ความพยายามที่จะผลักดันให้เกิดข้อตกลงเพื่อให้ใช้ บังคับได้จากบุคคลและองค์กรที่ทำงานด้านสิทธิหรือสวัสดิภาพของสัตว์อยู่จนถึงปัจจุบันนี้ ซึ่งในระดับภาคพื้น ทวีป สหภาพยุโรปได้มีข้อตกลงต่างๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติต่อสัตว์และหลักการจัดสวัสดิภาพสัตว์ที่ใช้บังคับแก่ สมาชิกในสมาชิกของสหภาพยุโรปอยู่หลาย

สำหรับประเทศไทย พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์พ.ศ. 2557 ได้ เปลี่ยนแปลง มุมมองสำคัญเกี่ยวกับสัตว์ในทางกฎหมายของไทย โดยคุ้มครองสัตว์ในฐานะที่สัตว์เป็นสิ่งมีชีวิตที่ มีความรู้สึก ควรได้รับการจัดสวัสดิภาพ และไม่สมควรที่จะถูกทารุณกรรม โดยไม่คำนึงว่าสัตว์นั้นจะมีเจ้าของ หรือไม่ ซึ่งเป็นการคุ้มครองสัตว์ที่เลยพ้นจากมุมมองของการมองว่าสัตว์เป็นวัตถุ ทรัพย์สิน หรือ ทรัพยากรธรรมชาติ ถือเป็นการปฏิรูปการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์ในประเทศไทยที่สำคัญ อีกทั้งยังสอดคล้อง

กับกฎหมายและแนวคิดของนานาชาติอารยประเทศ ส่งผลทางบวกต่อระบบเศรษฐกิจ สามารถช่วยมาตรการกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศได้

หลักการสำคัญของแต่ละประเทศที่ศึกษาที่บัญญัติหลักการไว้ตรงกัน คือ การทารุณกรรมต่อสัตว์และการจัดสวัสดิภาพแก่สัตว์ โดยกฎหมายของประเทศที่ได้ทำการศึกษานั้น กำหนดรูปแบบของการกระทำที่เป็น การต้องห้าม ที่ถือเป็นการทารุณกรรมต่อสัตว์ ซึ่งต้องได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์พ.ศ. 2557 จะถือเป็นแม่บทของกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการคุ้มครองและการจัดสวัสดิภาพต่อสัตว์ในลำดับรอง ๆ ต่อมาก็ตาม แต่พระราชบัญญัตินี้ยังคงมีลักษณะที่เป็นเหมือนกฎหมายที่เพิกงำหนดหลักการอย่างกว้าง ๆ เอาไว้เท่านั้น และตั้งองค์กรหรือกำหนดหน่วยงานเพื่อเป็นหน่วยงานหลักในการป้องกันการทารุณกรรมสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์ แต่ยังคงขาดรายละเอียดที่จำเพาะชัดเจนเกี่ยวกับเรื่องการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ซึ่งจะต้องนำกฎหมายลำดับรองมาใช้บังคับแทนโดยอนุโลม ทำให้เป็นปัญหาในกระบวนการยกร่าง จึงยังไม่มีผลใช้บังคับ ทำให้การบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ยังขาดมิติของการคุ้มครองและจัดสวัสดิภาพสัตว์ เมื่อกฎหมายแม่บทอย่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์พ.ศ. 2557 ยังมีมาตรการทางกฎหมายบางประการที่ไม่ชัดเจน และไม่ครอบคลุมในเรื่องของการคุ้มครองและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ จึงก่อให้เกิดความสับสนและไม่เท่าเทียมกันในการบังคับใช้กฎหมาย

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบปัญหามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมสถานประกอบธุรกิจสัตว์เลี้ยงและหลักการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสถานประกอบกิจการสัตว์เลี้ยงกรณีศึกษาประเภทแมวตามกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ พบว่า

1. ประเทศอังกฤษตามกฎหมาย Pet Animal Act 1951 ที่มุ่งเน้นไปที่ผู้ประกอบธุรกิจการค้าสัตว์เลี้ยงและรวมไปถึงผู้ประกอบกิจการค้าสัตว์เลี้ยงหรือแมวที่กระทำการเพาะพันธุ์ด้วย โดยมีกฎหมายกำหนดให้ต้องขอใบอนุญาตเพื่อดำเนินกิจการค้าหรือเพาะพันธุ์เพื่อการค้าและยังมีกฎหมายในการกำหนด สวัสดิภาพสัตว์เลี้ยงในสถานประกอบกิจการ โดยกฎหมายดังกล่าวหากฝ่าฝืนก็จะต้องได้รับบทลงโทษตามที่กำหนดไว้ ซึ่งตามกฎหมาย The Breeding and Sale of Dogs (Welfare) Act 1999 ที่ เป็นการคุ้มครองกับสุนัขโดยตรงก็มีลักษณะในการคุ้มครองสุนัขเช่นเดียวกับกฎหมาย Pet Animal Act 1951

2. ประเทศของสหรัฐอเมริกาที่ออกโดยรัฐบาลกลาง คือกฎหมาย Animal Welfare Act โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองสัตว์จากการทารุณกรรมที่เป็นการค้าขายสัตว์สำหรับนำสัตว์ ไปใช้ในสถานวิจัยหรือหรือใช้ในส่วนของการงานนิทรรศการ หรือใช้ในลักษณะสัตว์เลี้ยง ให้ได้รับการดูแลและปฏิบัติอย่างมีมนุษยธรรมและคุ้มครองสัตว์ให้ได้รับการปฏิบัติอย่างมี มนุษยธรรมในระหว่างการขนส่งด้วยการบังคับควบคุมการขนส่งการซื้อขาย ที่พักอาศัย การดูแลการเลี้ยงการรักษาสัตว์เพื่อจุดประสงค์ของการวิจัยหรือทดลอง โดยกฎหมายกำหนดให้ ต้องขอใบอนุญาตเพื่อดำเนินกิจการค้าหรือเพาะพันธุ์สัตว์เลี้ยงเพื่อการดูแลและยังมีกฎหมายในส่วน การกำหนดสวัสดิภาพสัตว์เลี้ยง ในสถานประกอบกิจการด้วย โดยกฎหมายดังกล่าวหากฝ่าฝืนก็จะต้องได้รับบทลงโทษทั้งทางแพ่งและอาญาตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย สหรัฐอเมริกาคือการกำหนดให้มีระยะเวลาในแต่ละรอบในการตรวจสถานประกอบกิจการเพาะพันธุ์สุนัขและแมวและยังกำหนดให้สามารถเรียกเอกสารหรือรายละเอียดของสุนัขและแมวแต่ละตัวที่อยู่ในสถานประกอบกิจการได้

3. ประเทศญี่ปุ่นตามรัฐบัญญัติว่าด้วยสวัสดิภาพและการจัดการสัตว์ ค.ศ. 1973 (Act on Welfare and Management Animal 1973) มีวัตถุประสงค์ต้องการทำให้ประชาชนเกิดความตระหนักถึงสวัสดิภาพสัตว์และสนับสนุนการพัฒนาทัศนคติต่อสิ่งมีชีวิต สันติภาพและความสงบสุข โดยการบัญญัติกฎหมายเพื่อป้องกันการทารุณกรรมต่อสัตว์ให้มีมาตรการที่เหมาะสมในการ บริหารจัดการสัตว์ตลอดจนมาตรการอื่น ๆ ที่คำนึงถึงสวัสดิภาพของสัตว์โดยกำหนดให้มีการขออนุญาต กำหนดความรับผิดชอบต่อสัตว์และการจัดสวัสดิภาพสัตว์และการควบคุมของเจ้าของสัตว์และผู้ประกอบกิจการเพาะพันธุ์สัตว์เลี้ยง หากฝ่าฝืนย่อมต้องได้รับโทษตามที่กฎหมายกำหนด

ตารางที่ 1 สรุปเปรียบเทียบปัญหามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมสถานประกอบธุรกิจสัตว์เลี้ยง และหลักการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสถานประกอบกิจการสัตว์เลี้ยงกรณีศึกษาประเภทแมวตามกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ

ประเด็นเปรียบเทียบ	สหราชอาณาจักร	สหรัฐอเมริกา	ญี่ปุ่น	ไทย
หลักเกณฑ์การนำเข้า-ส่งออกและการเพาะพันธุ์การขออนุญาตสถานประกอบกิจการเพาะพันธุ์สัตว์เลี้ยงไว้โดยเฉพาะ	มีกฎหมายบังคับใช้ไว้โดยเฉพาะ	มีกฎหมายบังคับใช้ไว้โดยเฉพาะ	ไม่มีกฎหมายบังคับใช้ไว้ แต่มีกฎหมายบังคับใช้กับธุรกิจการจำหน่ายสัตว์เลี้ยง	ไม่มีกฎหมายบังคับใช้ไว้ โดยเฉพาะ
กำหนดระยะเวลาให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานประกอบกิจการเพาะพันธุ์สัตว์เลี้ยง	ไม่มีกฎหมายให้อำนาจ	มีกฎหมายให้อำนาจ	ไม่มีกฎหมายให้อำนาจ	ไม่มีกฎหมายให้อำนาจ
การให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ในการตรวจค้นสถานประกอบกิจการเพาะพันธุ์สัตว์เลี้ยง	มีกฎหมายให้อำนาจ	มีกฎหมายให้อำนาจ	มีกฎหมายให้อำนาจ	มีกฎหมายให้อำนาจ
กำหนดบทลงโทษจำคุกและปรับจากการไม่ขออนุญาตประกอบกิจการเพาะพันธุ์สัตว์เลี้ยง	มีกฎหมายกำหนดโทษจำคุกและปรับ	มีกฎหมายกำหนดโทษจำคุกและปรับ	ไม่มีกฎหมายกำหนดโทษไว้ แต่มีกฎหมายกำหนดโทษในกรณีผู้ประกอบการจำหน่ายสัตว์เลี้ยง	ไม่มีกฎหมายกำหนดโทษ
กำหนดบทลงโทษจำคุกหรือปรับจากการฝ่าฝืนกฎหมายการจัดสวัสดิภาพสัตว์เลี้ยง	มีกฎหมายกำหนดปรับไว้	มีกฎหมายกำหนดโทษจำคุกและปรับ	มีกฎหมายกำหนดปรับไว้	มีกฎหมายกำหนดปรับไว้

จากตารางที่ 1 พบว่า การเปรียบเทียบปัญหามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมสถานประกอบธุรกิจสัตว์เลี้ยงและหลักการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสถานประกอบกิจการสัตว์เลี้ยงกรณีศึกษาประเภทแมวตามกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ พบว่า ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศสหราชอาณาจักรมีกฎหมายบังคับใช้ไว้โดยเฉพาะในการกำหนดหลักเกณฑ์การนำเข้า-ส่งออกและ

การเพาพันธุการขออนุญาตสถานประกอบกิจการเพาพันธุเลี้ยงไวโดยเฉพาะ แต่ ประเทศญี่ปุ่นและประเทศไทยไม่มีกฎหมายบังคับใช้ไว้ แต่มีกฎหมายบังคับใช้กับธุรกิจการจำหน่ายสัตว์เลี้ยงแทน ส่วนการกำหนดระยะเวลาให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานประกอบกิจการเพาพันธุสัตว์เลี้ยงประเทศสหราชอาณาจักร ประเทศญี่ปุ่นและประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายให้อำนาจยกเว้นประเทศสหรัฐอเมริกาที่กฎหมายให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดระยะเวลาได้ และการให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ในการตรวจค้นสถานประกอบกิจการเพาพันธุสัตว์เลี้ยงประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศสหราชอาณาจักร ประเทศญี่ปุ่น และ ประเทศไทยมีกฎหมายให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ในการตรวจค้นสถานประกอบกิจการเพาพันธุสัตว์เลี้ยงได้ ทั้งนี้การกำหนดบทลงโทษจำคุกและปรับจากการไม่ขออนุญาตประกอบกิจการเพาพันธุสัตว์เลี้ยงมีประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศสหราชอาณาจักรที่มีกฎหมายกำหนดโทษจำคุกและปรับแต่ประเทศญี่ปุ่นและประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายกำหนดโทษไว้ รวมถึงการกำหนดบทลงโทษจำคุกหรือปรับจากการฝ่าฝืนกฎหมายการจัดสวัสดิภาพสัตว์เลี้ยงนั้นประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศสหราชอาณาจักร ประเทศญี่ปุ่น และ ประเทศไทยมีกฎหมายกำหนดโทษจำคุกและปรับไว้ด้วย

ตอนที่ 3 แนวทางในการแก้ไข ปัญหาที่มาตรการทางกฎหมายการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์สำหรับส่งเสริมธุรกิจเพาพันธุแมว พบว่า

แนวทางในการแก้ไข ปัญหาที่มาตรการทางกฎหมายการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์สำหรับส่งเสริมธุรกิจเพาพันธุแมวที่ดี ควรที่จะนำแนวทางปฏิบัติที่ดีจากประเทศญี่ปุ่นมาใช้ เพื่อให้สัตว์เลี้ยงได้รับการดูแลอย่างเหมาะสม โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานที่ชัดเจน ในการให้คำแนะนำ ตรวจสอบ และการออกคำสั่ง รวมถึงการกำหนดบทลงโทษที่ชัดเจนและมีความเข้มงวดมากขึ้น เพื่อให้ผู้ประกอบการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดควรที่จะมีการแก้ไขขอบเขตในการบังคับใช้มาตรการทางกฎหมาย และเนื้อหาของบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ให้มีรายละเอียดที่ชัดเจนและครอบคลุมสวัสดิภาพสัตว์เลี้ยงประเภทแมวในทุกด้าน ตั้งแต่การนำเข้า การจัดสวัสดิภาพและการเลี้ยงดู รวมถึงการซื้อกำหนดการเพาพันธุแมวเพื่อให้เป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติในทิศทางเดียวกันและสอดคล้องกัน และให้แก้ไขบทกำหนดโทษให้ยืดหยุ่นต่อระดับความรุนแรงในการกระทำความผิด เพื่อให้สวัสดิภาพของแมวได้รับการคุ้มครองอย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. วิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์สำหรับการส่งเสริมสัตว์เลี้ยงประเภทแมว พบว่า มาตรการทางกฎหมายมีขอบเขตการบังคับใช้ และเนื้อหาบทบัญญัติข้อกำหนดที่ไม่มีความชัดเจน เนื้อหาข้อหนดที่ยังไม่ครอบคลุมคุ้มครองสวัสดิภาพแมวในทุกด้านอย่างจำเพาะ และยังมีบทกำหนดโทษที่ยังไม่เป็นไปตามระดับความรุนแรงในการกระทำผิดต่อสัตว์เลี้ยงประเภทแมวโดยชัดเจนเจาะจง ซึ่งประเด็นต่าง ๆ ส่งผลต่อการคุ้มครองและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ทั้งสิ้นทำให้สัตว์เลี้ยงโดยเฉพาะประเภทแมวยังได้รับความคุ้มครองที่ไม่ครอบคลุมในหลาย ๆ ด้าน และเกิดการใช้มาตรการทางกฎหมายที่ไม่ชัดเจน สับสนและไม่เป็นไปตามบรรทัดฐานในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของกัลยาณี ธีระวงศ์ภิญโญ (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองและจัดสวัสดิภาพสัตว์จากการนำมาแสดงผลการวิจัยพบว่า แม้ประเทศไทยจะมีพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ.

2557 แต่พระราชบัญญัติดังกล่าวไม่ได้ให้อำนาจรัฐในการเข้าไปควบคุมกำกับดูแลการนำสัตว์เลี้ยงมาจัดแสดงด้วยระบบอนุญาต ดังเช่นกฎหมายของต่างประเทศ

2. เปรียบเทียบปัญหามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมสถานประกอบธุรกิจสัตว์เลี้ยงและหลักการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสถานประกอบกิจการสัตว์เลี้ยงกรณีศึกษาประเภทแมวตามกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ พบว่า ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศสหราชอาณาจักรมีกฎหมายบังคับใช้ไว้โดยเฉพาะในการกำหนดหลักเกณฑ์การนำเข้า-ส่งออกและการเพาะพันธุ์การขออนุญาตสถานประกอบกิจการเพาะพันธุ์เลี้ยงไว้โดยเฉพาะ แต่ประเทศญี่ปุ่นและประเทศไทยไม่มีกฎหมายบังคับใช้ไว้ส่วนการกำหนดระยะเวลาให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานประกอบกิจการเพาะพันธุ์สัตว์เลี้ยงประเทศสหราชอาณาจักร ประเทศญี่ปุ่นและประเทศไทยไม่มีกฎหมายให้อำนาจยกเว้นประเทศสหรัฐอเมริกาที่กฎหมายให้เจ้าหน้าที่กำหนดระยะเวลาได้ และการให้อำนาจเจ้าหน้าที่ในการตรวจค้นสถานประกอบกิจการเพาะพันธุ์สัตว์เลี้ยงทั้ง 4 ประเทศ มีกฎหมายให้อำนาจเจ้าหน้าที่ในการตรวจค้นสถานประกอบกิจการเพาะพันธุ์สัตว์เลี้ยง ทั้งนี้การกำหนดบทลงโทษจำคุกหรือปรับจากการฝ่าฝืนกฎหมายการจัดสวัสดิภาพสัตว์เลี้ยงนั้นทั้ง 4 ประเทศ มีกฎหมายกำหนดโทษจำคุกและปรับไว้ด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ อสนี จางเต็ม (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง มาตรการทางกฎหมายในการควบคุม กำกับ ดูแล ผู้ประกอบธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยง ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของกฎหมายในการควบคุมกำกับดูแลธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงในประเทศไทยยังไม่มีบทกฎหมายในการบังคับใช้ที่ควบคุม กำกับ ดูแลธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยงโดยตรงและมีประสิทธิภาพ แม้จะมีพระราชบัญญัติการสาธารณสุขพ.ศ. 2535 ที่กำหนดมาตรการในการควบคุมด้านสาธารณสุขของประชาชนที่ป้องกันเหตุรำคาญอันอาจเกิดจากการเลี้ยงสัตว์ และการควบคุมการเลี้ยงสัตว์หรือปล่อยสัตว์ และพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499 หมวดการควบคุมการค้าสัตว์และซากสัตว์แต่มาตรการดังกล่าวยังไม่ครอบคลุมและยังไม่ชัดเจนเพียงพอต่อการควบคุม กำกับ ดูแล ธุรกิจจำหน่ายสัตว์เลี้ยง เมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศ

3. แนวทางในการแก้ไข ปัญหาที่มาตรการทางกฎหมายการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์สำหรับส่งเสริมธุรกิจเพาะพันธุ์แมว พบว่า ปัญหามาตรการทางกฎหมายการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์สำหรับส่งเสริมธุรกิจเพาะพันธุ์แมวควรที่จะนำแนวทางปฏิบัติที่ดีจากประเทศญี่ปุ่นมาปรับใช้ เพื่อให้สัตว์เลี้ยงได้รับการดูแลอย่างเหมาะสม โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานที่ชัดเจน ในการให้คำแนะนำ ตรวจสอบ และการออกคำสั่ง รวมถึงการกำหนดบทลงโทษที่ชัดเจนและมีความเข้มงวดมากขึ้น เพื่อให้ผู้ประกอบการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดควรที่จะมีการแก้ไขขอบเขตในการบังคับใช้มาตรการทางกฎหมาย และเนื้อหาของบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ให้มีรายละเอียดที่ชัดเจนและครอบคลุมสวัสดิภาพสัตว์เลี้ยงประเภทแมวในทุกด้านตั้งแต่การนำเข้า การจัดสวัสดิภาพและการเลี้ยงดู รวมถึงการขอกำหนดการเพาะพันธุ์แมวเพื่อให้เป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติในทิศทางเดียวกันและสอดคล้องกัน และให้แก้ไขบทกำหนดโทษให้ยืดหยุ่นต่อระดับความรุนแรงในการกระทำความผิด เพื่อให้สวัสดิภาพของแมวได้รับการคุ้มครองอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของกนิษฐา ธีรศรีศุกร (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการกำกับดูแลสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า ให้มีการบัญญัติกฎหมายเฉพาะในการใช้ควบคุมธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยง โดยใช้แนวทางการบัญญัติกฎหมายของต่างประเทศมาบัญญัติเป็นกฎหมายเฉพาะและกำหนดให้มีหน่วยงาน

เฉพาะทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคในการเข้าควบคุมดูแลธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงในประเทศไทยรวมถึงการควบคุมดูแลการละเมิดหรือการทารุณกรรมสัตว์อีกทั้งยังยังเป็นการป้องกันการเกิดโรคติดต่ออีกทางหนึ่งด้วย เพื่อยกระดับมาตรฐานของสถานประกอบธุรกิจสถานรับฝากสัตว์เลี้ยงในประเทศไทยให้ได้รับมาตรฐานตามกฎหมายสากลว่าการทารุณกรรมสัตว์และสวัสดิภาพของสัตว์

ข้อเสนอแนะ

1. รัฐบาลควรที่จะจัดหน่วยงานโดยเฉพาะในการกำหนดหน้าที่เกี่ยวกับการดูแลสวัสดิภาพสัตว์เลี้ยง
2. ควรกำหนดให้มีการขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจที่มีความเกี่ยวข้องกับสัตว์เลี้ยง
3. ควรออกกฎหมายเฉพาะที่มาใช้ในการควบคุมดูแลธุรกิจในพื้นที่เพาะพันธุ์แมว

References

Act on Welfare and Management Animals 1973

Asanee Jangtem. (2011). Legal measures for the supervision and control of pet business operators. Master of Laws thesis, Law program, Sripatum University

Code of Federal Regulations, Title 9 Part 3 Standards Subpart A Specifications for the humane Handling, Care, Treatment, and Transportation of Dogs and Cats

Epidemic Act B.E. 2558.

Kalayanee Thirawongphinyo. (2018). Legal measures for the protection and welfare of animals from being exhibited. Bangkok: Faculty of Law, National Institute of Development Administration.

Kanitha Thirasrisuphon. (2019). Guidelines for the supervision of pet boarding centers in Thailand. Individual study of Master of Arts in Business Law, Faculty of Law. Chulalongkorn University.

Pet Animals Act 1951.

The Breeding and Sale of Dogs (Welfare) Act 1999.

Welfare of Animals Act (Northern Ireland) 2011.

